

Munkaerőpiaci folyamatok, 2018. I. negyedév

Tartalom

1. Foglalkoztatási helyzetkép.....	1
1.1. Foglalkoztatottak.....	1
1.2. Munkaerő-kereslet.....	3
1.3. Munkanélküliek, potenciális munkaerő-tartalék.....	4
1.4. Inaktívak.....	5
2. Kereset, munkajövedelem, munkaerőköltség.....	6
2.1. Bruttó kereset.....	6
2.2. Nettó kereset és eltartotti kedvezmény.....	7
2.3. Munkajövedelem.....	7
2.4. Munkaerőköltség-index.....	8

1. Foglalkoztatási helyzetkép

1.1 Foglalkoztatottak

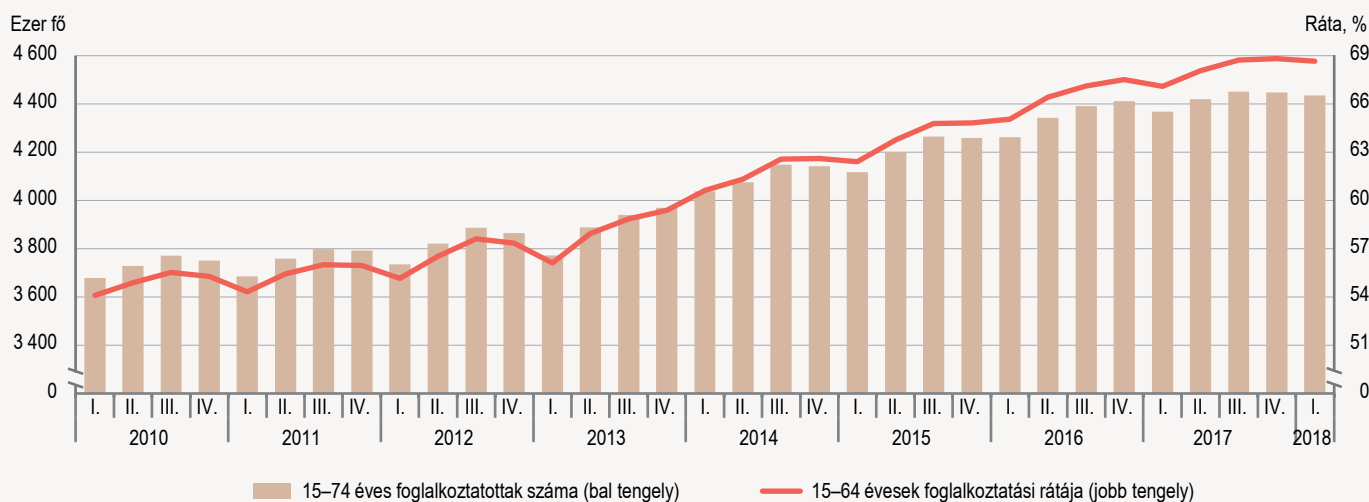
A munkaerő-felmérés adatai szerint a 15–74 éves népességen belül a foglalkoztatottak száma 2018 I. negyedévből elérte a 4 millió 435 ezret, ami 67 ezer fővel, 1,5%-kal magasabb az előző év azonos negyedévinél. 2017 IV. negyedévéhez képest a foglalkoztatás lényegében nem változott (a 0,3%-os mérséklődés a mintavételi hiba határán belül volt), azaz a növekedést érdemben 2018-ban sem törte meg az I. negyedévet korábban jellemző, szezonális okból bekövetkező létszámcsökkenés.

A 15–64 éves népességre számított foglalkoztatási ráta 68,7%-ra nőtt, a javulás 1,6 százalékpontos az egy évvel korábbi értékhez viszonyítva. Ebből 0,6 százalékpontnyit a nevezőt jelentő 15–64 éves népesség létszámának csökkenése magyarázott. A keresleti oldalon a reálfolyamatok kedvező alakulása volt a legfontosabb tényező. A kínálatot pozitívan befolyásolja a nyugdíjkorhatár 2021-ig tartó folyamatos emelése, ami egyelőre ellensúlyozza a munkaerőpiacra belépő korosztályok kisebb létszámából adódó forrásszűkülést.

A 2017. évihez hasonlóan a 2018 I. negyedévi létszámbővülés is a közfoglalkoztatottak létszámának erőteljes fogyása mellett ment végbe. Több mint 40 ezerrel volt alacsonyabb azok száma, akik munkaerőpiaci státusként a közfoglalkoztatást jelölték meg, és az előző év azonos negyedévéhez képest 13,6%-kal¹ kevesebben adtak meg munkahelyüként külföldön működő vállalkozást, azaz a hazai elsődleges munkaerőpiacon közel 125 ezerrel, 3,1%-kal dolgoztak többen az egy évvel korábbinál. A minimálbér 2017. évi jelentős növekedését követő, ugyancsak számottevő, 2018. évi újabb emelés nem törte meg a foglalkoztatás felfelé ívelő trendjét. A férfiak foglalkoztatási rátája egyéves távlatban, de hosszabb időszakot tekintve is meghaladja a nőkéét, döntően azért, mert a 40 év munkaviszony utáni nyugdíjba vonulás lehetőségével csak a nők élhetnek. A foglalkoztatás bővülésének mértéke régióként jelentősen különbözött. Részben demográfiai okból (előregedés) csökkent a foglalkoztatottak száma – a publikációkban önálló régióként első alkalommal szereplő – Budapesten, illetve a számos, a foglalkoztatás szempontjából hátrányos helyzetű járást magába foglaló Dél-Dunántúlon, míg – részben a belső migrációnak köszönhetően – a legdinamikusabb növekedés Nyugat-Dunántúlon következett be.

1. ábra

A 15–74 éves foglalkoztatottak létszámának és a 15–64 évesek foglalkoztatási rátájának negyedévenkénti alakulása

Forrás: munkaerő-felmérés.

¹ A munkaerő-felmérésbe azok a külföldön dolgozó személyek kerülnek bele, akik vagy napi rendszerességgel ingáznak külföldre, vagy huzamosabb ideig külföldön dolgoznak, azonban időnként hazajárnak, és jövedelmükkel az adatot szolgáltató háztartás megélhetéséhez hozzájárulnak.

A foglalkoztatottak száma és változása*

1. tábla

(ezer fő)

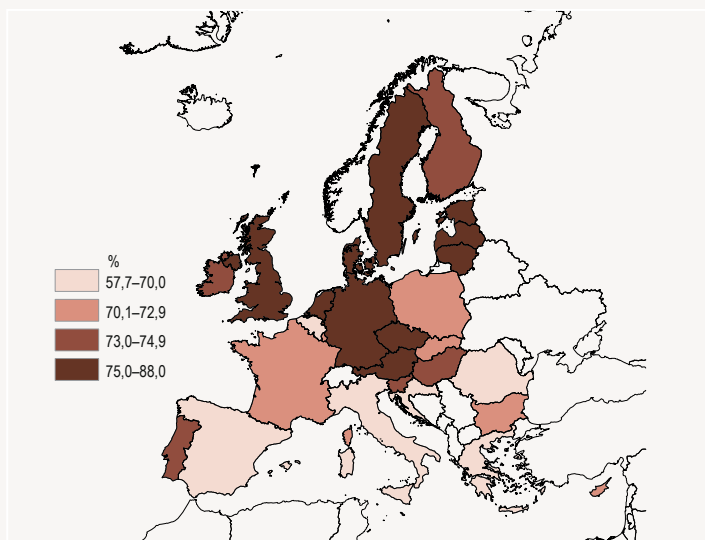
Megnevezés	Foglalkoztatottak száma			A foglalkoztatottak 2018. I. negyedévi számának változása	
	2010. I.	2017. I.	2018. I.	2010.	2017.
				I. negyedévhez képest	
Összesen	3 678,7	4 367,9	4 435,2	756,4	67,2
Férfi	1 952,2	2 377,6	2 427,1	475,0	49,6
Nő	1 726,6	1 990,4	2 008,0	281,5	17,7
Budapest	716,0	840,0	828,8	112,8	-11,3
Pest megye	476,3	571,4	597,6	121,3	26,2
Közép-Dunántúl	419,1	494,6	495,8	76,8	1,2
Nyugat-Dunántúl	399,2	461,6	485,2	86,0	23,6
Dél-Dunántúl	329,2	366,8	362,0	32,8	-4,8
Észak-Magyarország	389,1	464,5	477,5	88,3	12,9
Észak-Alföld	482,7	618,6	633,9	151,1	15,3
Dél-Alföld	467,1	550,4	554,5	87,4	4,1
Alkalmazott	3 215,1	3 914,4	3 971,2	756,1	56,8
Társas vállalkozás, szervezet tagja	143,3	157,8	149,6	6,2	-8,3
Vállalkozó, önálló	308,1	283,8	303,6	-4,5	19,8
Segítő családtag	12,2	12,0	10,8	-1,4	-1,2
Belföldi telephelyen dolgozik	3 633,3	4 256,2	4 338,7	705,4	82,4
ebből: közfoglalkoztatottnak tekinti magát	53,1	200,7	158,5	105,4	-42,2
Külföldi telephelyen dolgozik	45,4	111,7	96,5	51,1	-15,2

* A 15–74 éves népességen belül. 2018. január 1-jétől Magyarország területi osztályozása módosult, amelynek értelmében a tervezési-statisztikai régiókra (a NUTS-2 szintre) új lehatárolás lépett hatályba. A jelenleg érvényes besorolás eredményeként a korábbi 7 helyett 8 egység alkotja a NUTS-2-es szintet. Közép-Magyarország régió kettéválasztásával a főváros és Pest megye külön tervezési-statisztikai régió lett, Budapest és Pest elnevezéssel. A többi régió neve és lehatárolása nem módosult.

Forrás: munkaerő-felmérés.

A 20–64 évesek foglalkoztatási rátája az EU tagországaiban, 2017. IV. negyedév

2. ábra

Forrás: Eurostat.

A legfrissebb, már rendelkezésre álló uniós munkaerőpiaci adatok szerint 2017. IV. negyedévben a 15–64 évesekre számított 68,8%-os magyar foglalkoztatási ráta 0,7 százalékponttal meghaladta az uniós átlagot, ezen belül a férfiak előnye 2,8 százalékpontra nőtt, a nők hátránya az előző negyedévhez hasonlóan 1,1 százalékpont volt. A 25–54 évesek – azaz az ún. legjobb munkavállalási korúak – 84,0%-a minősült foglalkoztatottnak, amivel a tagországok legmagasabb foglalkoztatási rátával jellemzett felső harmadába tartozunk. Biztató, hogy az Európa 2020 stratégiában a 20–64 éves népesség foglalkoztatási rátájánál célként megjelölt 75%-tól a hazai érték már csak 1,2 százalékpont távolságra van. A relatíve magas foglalkoztatás alacsony munkanélküliséggel párosul, 2017. IV. negyedévben is csak 3 tagországban (Csehországban, Németországban és Máltán) volt kisebb a munkanélküliségi ráta a magyarországi 3,8%-nál.

2. tábla

Foglalkoztatási és munkanélküliségi ráta az Európai Unió tagországaiban, 2017. IV. negyedév

Ország	Foglalkoztatási ráta						A 15–74 évesek munkanélküliségi rátája, %
	15–24	25–54	15–64 éves			váltó- zás ^{a)}	
	évesek		férfiak	nők	együtt		
	%						
Ausztria	50,5	84,5	77,0	68,4	72,7	0,9	5,3
Belgium	23,9	80,3	68,6	59,7	64,1	0,7	6,4
Bulgária	22,8	80,1	71,7	63,2	67,5	4,1	5,6
Ciprus	28,4	78,5	69,7	62,6	66,0	1,6	10,1
Csehország	29,2	87,2	81,5	66,9	74,3	1,4	2,4
Dánia	56,2	82,2	77,5	71,6	74,6	0,1	5,1
Egyesült Királyság	51,1	84,1	79,0	70,1	74,5	0,7	4,2
Észtország	43,6	84,7	78,3	72,6	75,4	3,8	5,3
Finnország	40,2	81,5	71,7	69,0	70,4	2,0	7,6
Franciaország	28,8	80,3	68,8	61,5	65,0	0,9	9,2
Görögország	13,7	67,1	62,9	44,0	53,4	1,6	21,2
Hollandia	63,1	83,7	80,9	71,8	76,3	1,1	4,3
Horvátország	23,2	76,1	63,9	55,2	59,6	2,8	10,9
Írország	39,9	78,9	73,5	63,1	68,3	1,2	6,1
Lengyelország	29,8	81,4	73,4	59,4	66,4	1,3	4,5
Lettország	30,6	82,6	73,0	69,2	71,0	2,2	8,1
Litvánia	29,5	83,9	71,5	70,6	71,0	1,3	6,7
Luxemburg	25,2	83,8	70,4	62,1	66,3	-0,2	5,2
Magyarország	29,3	84,0	76,1	61,7	68,8	1,3	3,8
Málta	49,7	81,2	81,3	56,7	69,3	3,1	3,7
Németország	48,2	84,6	79,6	72,2	76,0	0,7	3,5
Olaszország	17,2	69,5	67,1	49,2	58,2	0,8	11,2
Portugália	26,6	83,6	72,2	65,8	68,9	3,0	8,2
Románia	22,9	79,5	71,8	54,8	63,4	1,8	4,7
Spanyolország	20,6	73,8	66,9	56,2	61,6	1,5	16,6
Svédország	43,5	86,2	78,1	75,0	76,6	0,7	6,1
Szlovákia	27,1	80,0	72,3	60,5	66,4	1,1	7,7
Szlovénia	33,3	87,3	73,3	67,1	70,3	3,7	5,8
EU-28	35,0	80,0	73,3	62,8	68,1	1,2	7,3

a) 2017. IV. negyedév a 2016. IV. negyedévhez képest, százalékpont.

Forrás: Eurostat (2018. május 10-i állapot).

Az évközi munkaügyi megfigyelés vonatkozási körét jelentő legalább 5 főt foglalkoztató gazdálkodó szervezeteknél, a költségvetési intézményeknél és a foglalkoztatás szempontjából jelentősebb nonprofit szervezeteknél 2018. I. negyedévben közel 3 millió 115 ezren álltak alkalmazásban, ebből 141 ezren közfoglalkoztatottként. Ez 1,6, illetve közfoglalkoztatottak nélkül számolva 2,9%-os létszámnövekedést jelentett az előző év azonos időszakához viszonyítva.² A vállalkozásoknál a 6 ezer közfoglalkoztatottal együtt 2 millió 128 ezren dolgoztak, 3,0%-kal (mintegy 60 ezer fővel) többen, mint az előző év első negyedévében, míg a költségvetési szektor – 121 ezer közfoglalkoztatottal együtt számolt – létszáma (825 ezer) 2,5%-kal volt kisebb, mint a 2017. I. negyedévi. Az adatszolgáltatásra kijelölt nonprofit szervezetek a 14 ezer közfoglalkoztatottal együttesen 162 ezer főt alkalmaztak. A teljes munkaidőben foglalkoztatottak létszáma 1,5%-kal (közfoglalkoztatottakkal együtt 2 millió 794 ezerre), a nem teljes munkaidőben foglalkoztatottaké 2,3%-kal (321 ezerre) nőtt.³

A közfoglalkoztatás az elmúlt években a munkaerőpiacról korábban távol levők jelentős hányadát aktivizálta, a segélynél magasabb jövedelmet biztosító munkát kínált a nyílt munkaerőpiacon elhelyezkedni nem tudóknak, kialakította, illetve javította a programban résztvevők munkahelyi szocializációját. A munkaerő iránti kereslet növekedésével reális céllá vált, hogy minél többen lépjenek ki a közfoglalkoztatásból az elsődleges munkaerőpiac irányába. Ezt a minimálbér és a közfoglalkoztatási bér közötti olló nyitása mellett a kilépők, illetve az alkalmazóik által igénybe vehető támogatások is ösztönzik.

A belügyminisztériumi (BM) közfoglalkoztatotti statisztika⁴ szerint 2018. I. negyedévben átlagosan 151 ezren tartoztak a közfoglalkoztatottak közé, ez több mint 40 ezer fős (32%-os) mérséklődést jelent az előző év azonos időszakához képest. A létszámcsökkenés az iskolai végzettség

szerinti összetétel romlásával is együtt járt, hiszen a szakképzettséggel rendelkezők elhelyezkedési esélye a képzetlenekénél lényegesen kedvezőbb.

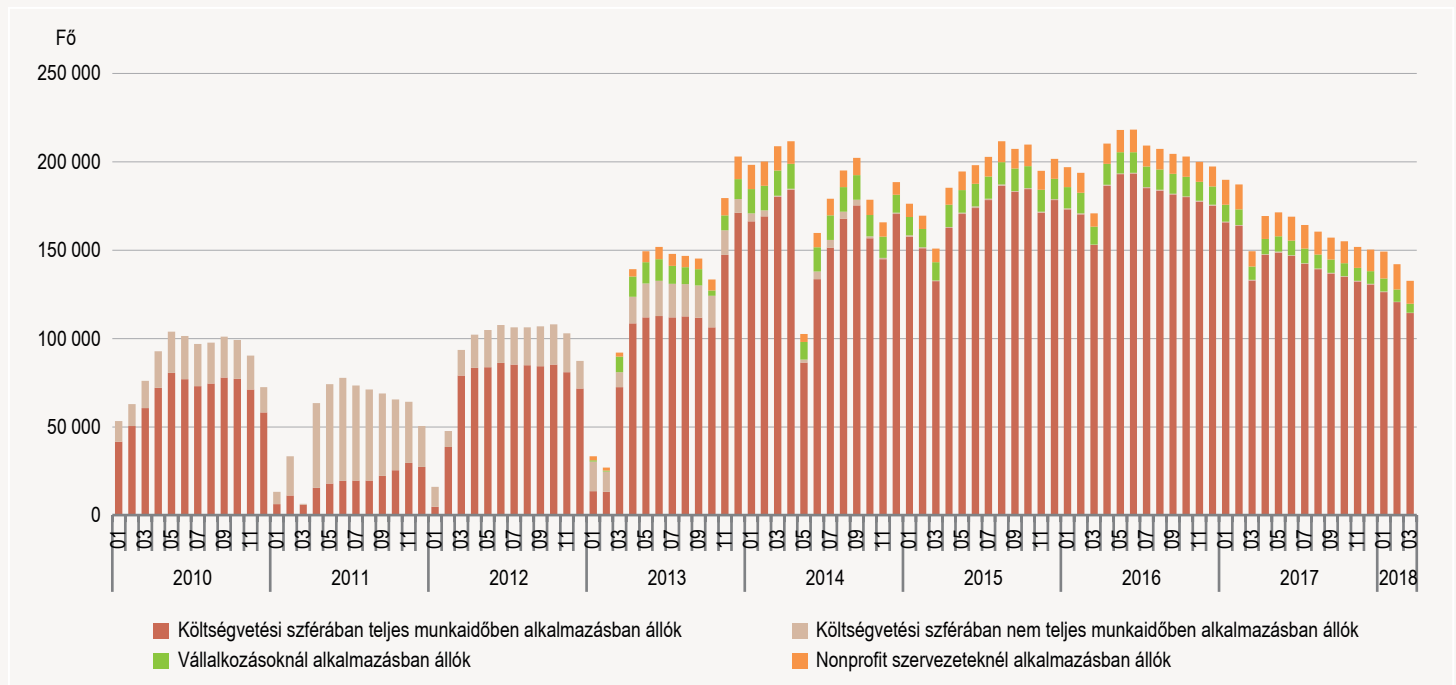
1.2. Munkaerő-kereslet

2018. I. negyedévben a KSH évközi munkaügyi adatgyűjtésének megfigyelési körébe tartozó munkáltatók 79,4 ezer olyan üres, vagy a közeljövőben megüresedő álláshelyet jelentettek, amelynek mielőbbi betöltése érdekében már lépéseket tettek (pl. közvetítő céghez fordultak, hirdetést tettek közzé). A versenyszférában lévő 58,8 ezer üres álláshely 7,7%-kal több a 2017. IV. negyedévinél. Az összes álláshelyhez viszonyítva a legtöbb betöltetlen állás továbbra is az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység nemzetgazdasági ágban van (4,8%). A legnagyobb létszámú nemzetgazdasági ágban, a feldolgozóiparban 2018. I. negyedévben 23 ezer üres álláshely volt, kb. ezerrel több, mint egy negyedévvél korábban.

Hazánkhoz hasonlóan az unióban is folyamatosan nő a betöltésre váró álláshelyek száma és aránya. A legutolsó, már publikált adat szerint az EU-28-ban 2017. IV. negyedévében száz álláshelyre 2 betöltésre váró jutott. A tagországok helyzete különbözik, az alacsony munkanélküliség jellemezte tagországokban általában magasabb az üres álláshelyek aránya, míg a válság utóhatásával küzdőket igen alacsony szint jellemzi. Így – a korábbi időszakokhoz hasonlóan – 2017. IV. negyedévében is Csehországban volt kiugró (4,4%) az üres álláshelyek aránya, ezt követte Belgium (3,4%), valamint Németország (2,8%). Ezzel szemben Görögországban az állások mindössze 0,1%-a, Spanyolországban 0,7, Bulgáriában és Portugáliában pedig 0,8%-a minősült betöltendőnek. Hazánk 2,4%-os arányával közepes helyzetűnek számít, viszont a ráta egy év alatti növekedési üteme a tagországok között a 3. legmagasabb volt.

3. ábra

A közfoglalkoztatottak létszámának havonkénti alakulása*

* 2012-ig csak a költségvetési szféráról van adat.

Forrás: havi munkaügyi jelentés.

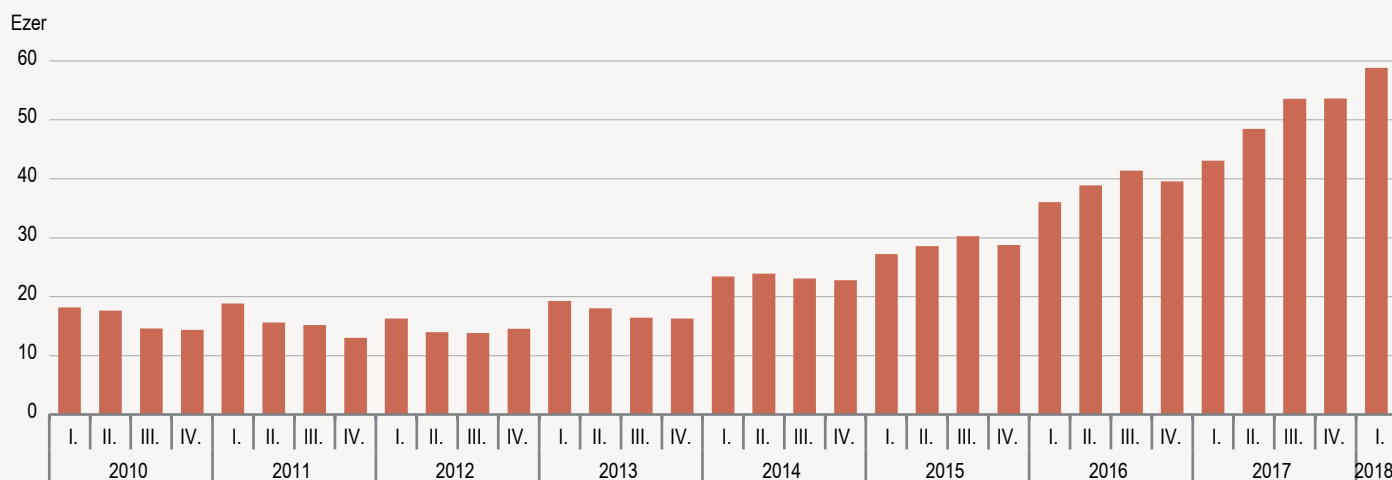
² 2018-tól módszertani változás történt az adatszolgáltatók kijelöléséhez, valamint a mintavétellel megfigyelt vállalkozási körre vonatkozó becslés előállításához használt alapsokaság létszám-információinak rögzítésében. Az indexek kiszámítása összehasonlító bázison történt (lásd bővebben a Módszertant).

³ A munkaerő-felmérés adatai szerint az összes foglalkoztatottból ennél kevesebben dolgoznak részmunkaidőként, és arányuk is csökkent az előző év azonos időszakához képest.

⁴ Forrás: Havi tájékoztató a közfoglalkoztatás alakulásáról (www.kozfoglalkoztatatas.kormany.hu).

4. ábra

Az üres álláshelyek számának negyedévenkénti alakulása a versenyszférában

Forrás: üresálláshely-statisztika.

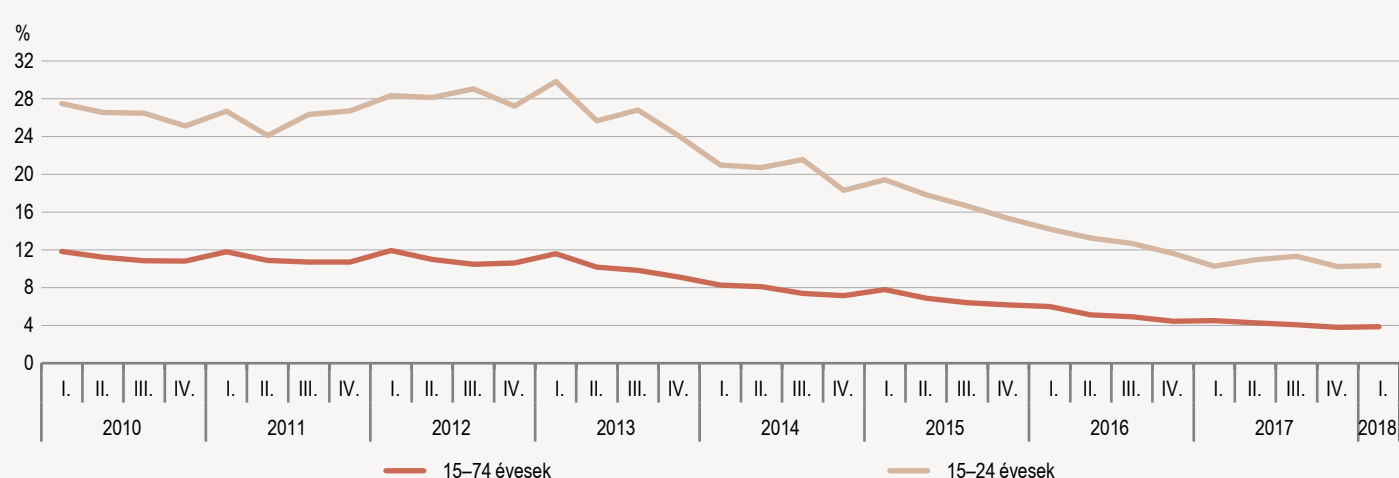
Az uniós előírás alapján a statisztika mellett, de attól eltérő módszerrel szerint jelzi a munkaerő-kereslet alakulását a Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat (NFSZ) adatai is, amely a munkáltatóktól folyamatosan beérkező munkaerőigény-bejelentések összesítésén alapul. A munkáltatók elsősorban a támogatott formában betölteni kívánt állások bejelentésében érdekeltek, illetve olyan, alacsony kvalifikációs igényű munkakörökbe keresnek ilyen módon munkavállalókat, amiknél esélyt látnak regisztrált álláskereső kiközvetítésére. 2018 márciusában a foglalkoztatók összesen 135,2 ezer üres álláshelyet jelentettek be az NFSZ-hez, ennek 90%-ához igényelték támogatást, és ez utóbbiak 94%-át közfoglalkoztatás keretében kívánták betölteni. A legtöbb új munkaerőigény Borsod-Abaúj-Zemplén megyéből, Budapestről és Szabolcs-Szatmár-Bereg megyéből érkezett, innen jelentették be az állások 39%-át. Összességében 2018. márciusban az NFSZ-nél 223,4 ezer álláslehetőséget tartottak nyilván, amelyből a zárónapon 102,7 ezer maradt betöltetlen.

1.3. Munkanélküliek, potenciális munkaerő-tartalék

2018. I. negyedévében az ILO⁵ definíciója szerinti munkanélküliek⁶ száma az előző év azonos időszakához képest 29 ezer fővel 178 ezerre, a munkanélküliségi ráta pedig 0,7 százalékponttal, 3,9%-ra mérséklődött. A munkanélküliség átlagos időtartama továbbra is viszonylag hosszú: 16,4 hónap. Mivel a hazai munkaerőpiac a teljes foglalkoztatottsághoz közeli állapotban van, a munkájukat elvesztők nagy része szinte azonnal el tud helyezkedni, a tartósan, azaz legalább egy éve állást keresők aránya 42% alá csökkent. A tartósan munkanélkülinek tekinthető 71 ezer fő 36,6%-a legfeljebb alacsony végzettséggel rendelkezett, 13,7%-uk még soha nem dolgozott. A nők (4,3%) és a férfiak (3,5%) munkanélküliségi rátája közötti különbség nőtt. Jelentős, a teljes sokaságra jellemzőt meghaladó javulás következett be a fiatalok (15–24 évesek) munkaerőpiaci helyzetében: munkanélküliségi rátájuk 10,4% volt, a korábbi évekre jellemző értékek fele-harmada. A pozitív folyamat ellenére a korai iskolaelhagyók, azaz azoknak a 18–24 éves fiataloknak az aránya, akik képzettség nélkül, sőt gyakran alacsony tanulmányi szintet megszakítva lépnek ki az oktatásból, még mindig 12,8%.

5. ábra

A teljes és az ifjúsági munkanélküliségi ráta negyedévenkénti alakulása

Forrás: munkaerő-felmérés.

⁵ ILO (International Labour Organization) Nemzetközi Munkaügyi Szervezet.

⁶ Nincs munkája, aktívan keres munkát és rendelkezésre áll.

A területi különbségek a munkaerőpiaci helyzet általános javulásával párhuzamosan is fennmaradtak. Miközben a munkanélküliségi ráta öt megyében (Vas, Győr-Moson-Sopron, Tolna, Komárom-Esztergom, Pest) 2% alá süllyedt, addig Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében még mindig 9,2% volt. A legkedvezőbb, illetve legkedvezőtlenebb helyzetben lévő megyék esetében a munkanélküli rátakülönbség mintegy 8 százalékpont volt.

A Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálatnál 2018 I. negyedévben 277 ezer állás-keresőt tartottak nyilván, 11%-kal kevesebbet az egy évvel korábnál. A közfoglalkoztatás jóval egyenletesebbé vált, így a 2017. évihez viszonyítva 2018. februárról márciusra jóval kisebb mértékben emelkedett a nyilvántartott állás-keresők száma. Tíz álláskeresőből 1 pályakezdőnek minősült, akik az első alkalommal regisztráltak jelentős részét adják. A regisztrált álláskeresők között növekszik a pénzbeli ellátásban részesülők aránya, 2018. I. negyedévben már elérte az 54%-ot. A biztosítási alapon (legfeljebb 3 hónapig) járó álláskeresési járadékban, nyugdíj előtti speciális juttatásban, illetve álláskeresési segélyben részesülők száma az utóbbi években 60–70 ezer fő körüli szinten stabilizálódott. A szociális ellátásban részesülők létszáma folyamatosan – bár a nyilvántartott álláskeresőkre jellemzőnél valamivel mérsékeltbb ütemben – csökken.

3. tábla

Nyilvántartott álláskeresők

(ezer fő)

Időszak	Nyilvántartott állás-kereső	Ebből:			
		pályakezdő	álláskeresési járadékra, segélyre jogosult	szociális ellátásban részesülő	ellátásban nem részesül
2017.					
január	288,3	30,4	63,6	87,2	137,5
február	296,5	31,4	63,8	91,5	141,2
március	350,8	34,8	78,7	101,9	170,2
I. negyedév	311,9	32,2	68,7	93,5	149,6
2018.					
január	267,3	25,5	63,0	83,3	121,0
február	279,2	27,5	63,9	86,8	128,5
március	284,6	27,0	67,0	84,1	133,5
I. negyedév	277,0	26,7	64,6	84,7	127,7
2018. I./2017. I. index, %					
	88,8	82,8	94,1	90,6	85,3

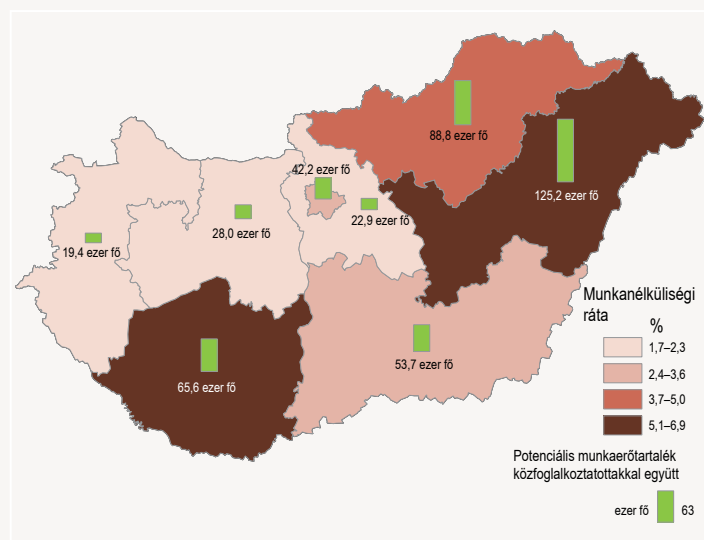
Forrás: Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat regisztere (<http://nfsz.munka.hu>).

A KSH munkaerő-felmérésében a 15–74 évesek közül átlagosan 305 ezren sorolták be magukat munkanélkülinek, 39 ezerrel kevesebben, mint egy évvel korábban. 2018. I. negyedévben az ILO-definíció szerinti munkanélküliek száma, valamint a regisztrált álláskeresőké lényegében ezzel azonos mértékben változott.

A munkanélküliek, az alulfoglalkoztatottak, a dolgozni szándékozó, de munkát aktívan nem kereső, vagy a rendelkezésre állás kritériumát nem teljesítő inaktívak együtt jelentik az ún. potenciális munkaerő-tartaléket. E kategóriába 2018. I. negyedévben 327 ezren tartoztak, ami egyéves időtávban 70 ezer fős csökkenést jelentett, miközben az egyre zsugorodó munkaerő-tartalék területi eloszlása továbbra is igen egyenetlen.

6. ábra

A potenciális munkaerő-tartalék és a munkanélküliségi ráta a 15–64 évesek körében régiók szerint, 2018. I. negyedév

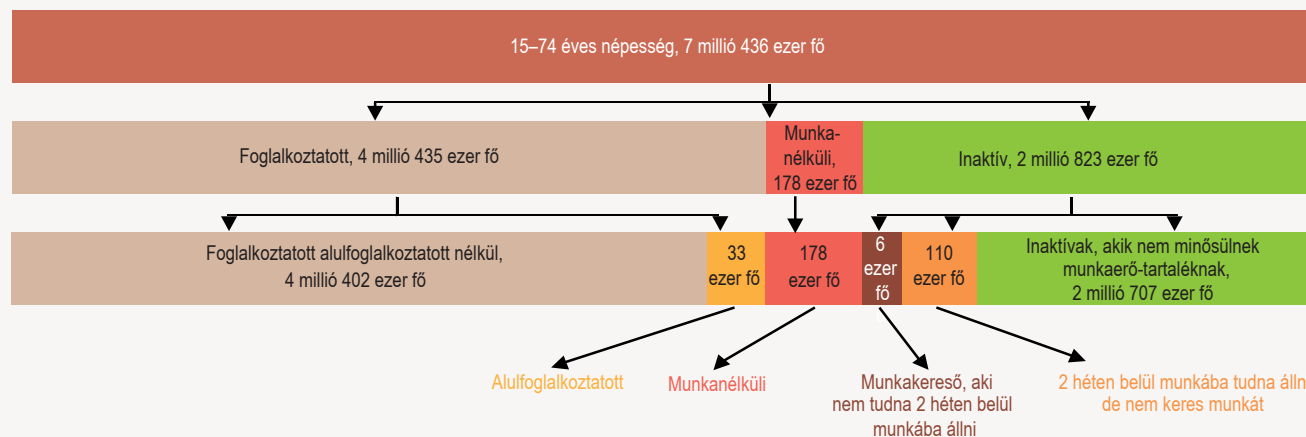
Forrás: munkaerő-felmérés.

1.4. Inaktívak

2018 I. negyedévében is folytatódott a munkavállalási korúnak tekintett (15–64 év közötti) inaktívak számának csökkenése. A legfőbb ok demográfiai, de jelentős szerepet játszik benne az emelkedő, ám nemeként továbbra sem egészséges nyugdíjkorhatár is. Ez utóbbi magyarázza azt is, hogy a kategórián belül enyhén emelkedik a nők aránya. 2018. I. negyedévben az egy évvel korábnál közel 90 ezerrel kisebb létszámú inaktív kategóriába soroltak már közel 63%-a volt a nő.

7. ábra

A potenciális munkaerő-tartalék alakulása, 2018. I. negyedév

Forrás: munkaerő-felmérés.

4. tábla

A 15–64 éves inaktív munkaerőpiaci távollétük oka szerint

Megnevezés	2018. I. negyedév			2017. I. negyedév =100,0%		
	férfi	nő	együtt	férfi	nő	együtt
	ezer fő			%		
Nyugdíjas, járadékos	239,3	389,6	629,0	89,2	90,3	89,9
Gyermekgondozási ellátásban részesülő	1,2	234,3	235,5	51,1	100,1	99,6
Álláskeresési ellátásban részesülő	15,4	24,0	39,5	70,1	95,7	83,7
Tanuló	326,3	317,0	643,2	98,0	98,7	98,3
Ápolási díjban, árvaellátásban részesülő	10,1	29,9	40,0	103,5	108,4	107,1
Egyéb inaktív	85,5	150,8	236,3	92,7	103,2	99,1
15–64 éves inaktív összesen	677,8	1 145,6	1 823,4	93,1	96,6	95,3

Forrás: munkaerő-felmérés.

2. Kereset, munkajövedelem, munkaerőköltség**2.1. Bruttó kereset**

2018. I. negyedévben – részben kormányzati beavatkozásoknak köszönhetően – az egy évvel korábbihoz hasonlóan jelentősen nőttek a keresetek, és a növekedés főbb forrásai is megegyeztek az előző évvel. A minimálbér 8,2, a garantált bérminimum 12%-kal emelkedett, a korábbi években született megállapodások értelmében több költségvetés finanszírozta területen került sor az év elejére ütemezett keresetrendezésre, illetve az egészségügyi dolgozók novemberre tervezett keresetkorrekcióját is előrehozták januárra. A keresetnövekedés magas üteméhez emellett hozzájárult a közfoglalkoztatottak létszámának tervezettnél megfelelő csökkenése is. Az intézményi munkaügyi statisztika által megfigyelt körben a teljes munkaidőben alkalmazásban állók bruttó keresete 316,3 ezer forint volt, 12%-kal meghaladta a 2017. I. negyedévit. A növekedési ütemből 1,0 százalékpontot a közfoglalkoztatottak létszámcsökkenése magyarázott. A közfoglalkoztatottak nélkül számított növekedés 11%-nak, a nemzetgazdasági szintű bruttó kereset pedig 328,7 ezer forintnak felelt meg.

A versenyszférában a minimálbér és a garantált bérminimum emelése mellett bérfelhajtó szerepe volt a növekvő munkaerő-keresletnek, az állami tulajdonú vállalatokra kiterjedő hároméves bérfelvezetési megállapodásnak, a munkavállalók eredményes bérkövetelési akcióinak, és – ha az előbbiekhöz nem is mérhető súllyal, de – az ún. munkanaphatásnak is. A megfelelően képzett munkaerő megtartásáért folyó verseny ma már nemcsak az azonos vagy rokon iparágban tevékenykedő gazdálkodók között folyik, de a bérstruktúra kialakításánál egyre inkább számolni kell a külföldi munkavállalás alig csökkenő vonzereje mellett a magasabb kereseti színvonalú, vagy kedvezőbb munkakörülményeket kínáló területek munkaerő elszívó hatásával is. 2018. I. negyedévben a versenyszféra legalább 5 fős vállalkozásainál alkalmazásban állók bruttó átlagkeresete 327,1 ezer forint volt, 11%-kal magasabb az előző év azonos időszakánál. Az átlagot jelentősen meghaladóan nőttek a keresetek a versenyszféra dominálta ingatlanügyletek, valamint a szállítás, raktározás nemzetgazdasági ágakban (18, illetve

14%-kal). Utóbbihoz számottevően járult hozzá, hogy a MÁV, a Magyar Posta, illetve a regionális közlekedési központok dolgozói a tavaly megkötött megállapodás értelmében januártól további, átlagosan 13%-os emelésben részesültek. A versenyszféra foglalkoztatási szempontból legnagyobb súlyú nemzetgazdasági ágaiban, a feldolgozóiparban, illetve a kereskedelem, gépjárműjavításban a keresetnövekedés átlagos mértékű volt, de ezen belül voltak olyan munkáltatók, ahol kiugróan magas bérfelvezetést hajtottak végre. (A kereskedelemben mindenekelőtt a külföldi tulajdonú áruházláncoknál került sor jelentős béremelésre, míg az iparban a kokszyártás és kőolaj-feldolgozás feldolgozóipari átlagnál kétszer nagyobb keresetei emelkedtek a legdinamikusabban.) Továbbra is jelentősen elmaradt az átlagostól a keresetnövekedés (6,5%) a pénzügyi, biztosítási tevékenység nemzetgazdasági ágban, ennek ellenére még mindig ez a terület fizet a legjobban (576,6 ezer forint).

A költségvetési szektorban a bruttó kereset a versenyszférára jellemzőnél lényegesen nagyobb mértékben, 16%-kal nőtt. A költségvetési szféra javára mutató különbség még akkor is jelentős (2,8 százalékpont), ha a közfoglalkoztatottak létszámcsökkenésének a kereseti átlagra gyakorolt hatásától megtisztítjuk a mutatót. A jelentős eltérést döntően a nem rendszeres kereseti rész márciusi megugrása okozta, ami jellemzően a közigazgatás, védelem, kötelező társadalombiztosítás nemzetgazdasági ágra koncentrálódott. A költségvetési intézmények túlsúlya jellemezte három nemzetgazdasági ágban voltak olyan intézkedések, amelyek hozzájárultak a korábbi évekre jellemzőt meghaladó keresetnövekedési ütemhez. Így a közigazgatás, védelem, kötelező társadalombiztosítás nemzetgazdasági ágban tovább nőttek a bírói, ügyészi alapilletmények. Ebben a nemzetgazdasági ágban teljes bruttó kereset 397,9 ezer forintot tett ki, 16,4%-kal haladta meg az előző évit. Az oktatásban dolgozók 311,6 ezer forintos kereseti átlagát, illetve 9,5%-os keresetnövekedési ütemét alakító tényezők közül a legnagyobb súlyú a felsőoktatásban dolgozó oktatók és kutatók 2016 őszén induló és több éven átívelő bérrendezése volt. Ennek keretében 2018. január 1-jétől újabb 5%-kal emelkedett az állami fenntartású felsőoktatási intézményekben foglalkoztatott oktatók, kutatók garantált illetménye, aminek köszönhetően például az egyetemi tanári illetményminimum elérte a 554,4 ezer forintot. A legjelentősebb keresetkorrekciós intézkedéseknek 2017 második felétől az egészségügyben dolgozók voltak a címzettjei. 2017 novemberétől a szakorvosok és kórházi szakgyógyszerészek 100 ezer, a nem szakvizsgázott kollégáik 50 ezer forintos emelésben részesültek, míg átlagosan 12%-kal nőtt az egészségügyi szakdolgozók keresete. Ezt 2018. januárjában egy újabb, átlagosan 8%-os emelés követte. Ennek eredményeként a humán egészségügyi ellátás területén dolgozók bruttó keresete 18,6%-kal haladta meg 2018. I. negyedévben az egy évvel korábbit, míg a szociális területen dolgozók keresete 9,8%-kal emelkedett. Az előbbi terület bruttó kereseti átlaga így 330,5 ezer, az utóbbié 228,9 ezer forintra változott.⁷

A közfoglalkoztatottak bruttó kereseti átlaga az évközi munkaügyi statisztika által megfigyelt körben 82,2 ezer forint volt, némileg magasabb a közfoglalkoztatottak számára kormányrendeletben meghatározott munkabérenél (81 530 forint). Mivel a közfoglalkoztatás díjazása 2018-ban nem módosult, az előző év azonos időszakához viszonyított 1,3 %-os növekedés magyarázata az összetétel változása, illetve annak az intervallumnak a rövidülése lehet, amikor a közfoglalkoztatási időszakon belül, például a kedvezőtlen időjárás miatt, ténylegesen munkavégzésre nem tudott sor kerülni.

A költségvetési intézményeknél és a delegált állami feladatokat ellátó nonprofit szervezeteknél dolgozók közül 2011 óta keresetbe nem számító kompenzációban részesülhetnek azok, akiknek nettó keresetét a 2011. és 2012. évi jövedelemadó-, illetve járulékszabály-változások csökkentették. 2018 I. negyedévében ezt 79 ezren⁸ vették igénybe, ami a költségvetési intézmények érintett dolgozóinak átlagosan havi 8,6 ezer forint jövedelem-többletet jelentett.

⁷ Közfoglalkoztatottak nélkül számolva.⁸ Mivel az igénybejelentésre még később is van mód, ez a szám emelkedhet.

5. tábla

A teljes és a rendszeres bruttó átlagkereset alakulása, 2018. I. negyedév

Állomány-csoport	Nemzetgazdaság összesen		Ebből:					
	teljes bruttó átlagkereset	ebből: rendszeres	versenyszféra		kölségvetés		nonprofit szervezetek	
			teljes bruttó átlagkereset	ebből: rendszeres	teljes bruttó átlagkereset	ebből: rendszeres	teljes bruttó átlagkereset	ebből: rendszeres
Összesen, forint/fő/hó								
Fizikai	225 150	216 534	235 284	225 846	187 545	181 371	186 650	184 530
Szellemi	414 552	383 389	469 116	423 856	351 839	336 836	322 157	315 142
Együtt	316 268	296 805	327 083	303 582	297 576	285 489	271 409	266 227
Előző év=100,0%								
Fizikai	114,3	113,5	113,2	112,8	116,8	113,4	115,0	115,4
Szellemi	110,5	109,8	108,6	109,0	114,2	111,4	107,8	106,9
Együtt	112,4	111,6	110,7	110,9	116,4	113,4	110,5	109,9
Ebből: közfoglalkoztatottak nélkül, forint/fő/hó								
Fizikai	238 688	229 275	236 092	226 605	264 379	253 838	213 635	211 028
Szellemi	418 650	387 086	469 305	424 022	357 895	342 541	335 821	328 384
Együtt	328 693	308 202	327 911	304 330	336 608	322 349	294 710	288 898
Előző év=100,0%								
Fizikai	112,9	112,1	113,1	112,7	111,8	107,9	113,4	113,9
Szellemi	110,6	109,9	108,6	109,0	114,0	111,1	110,5	109,5
Együtt	111,4	110,7	110,7	110,8	113,5	110,5	111,0	110,4

Forrás: havi munkaügyi jelentés.

2.2. Nettó kereset és eltartotti kedvezmény

2018-ban a személyi jövedelemadó és a munkavállalókat terhelő járulékok kulcsai nem változtak, így a nettó kereset – a családi adókedvezmény nélkül számolva – a bruttóval azonos ütemben, azaz 12,4%-kal nőtt, és 210,3 ezer forintot tett ki. A közfoglalkoztatottak nélkül számított nemzetgazdasági szintű nettó átlagkereset 218,6 ezer forintnak felelt meg. A versenyszférában dolgozók nettó kereseti átlaga 217,5 ezer, a költségvetési szférában dolgozóké 197,9 ezer (közfoglalkoztatottak nélkül számolva 223,8 ezer) forint volt. A fogyasztói árak adott időszakai 2,0%-os emelkedése mellett a keresetek reálértéke 10,0%-kal nőtt.

6. tábla

A családi kedvezmény figyelembevételével számított nettó és a reálkereset alakulása, 2018. I. negyedév

Eltartott gyermekek száma	Számított nettó kereset, forint/fő/hó	Nettó kereset	Reálkereset ^{a)}	Az adott háztartástípusba tartozó alkalmazásban állók részaránya, %
		2017. I. negyedévhez viszonyított változása, %		
0	205 759	12,2	10,0	54,2
1	215 375	12,3	10,1	22,3
2	248 196	13,0	10,8	17,2
3 és annál több	264 289	11,0	8,8	6,2
Nemzetgazdaság összesen	218 851	12,2	10,0	100,0

a) A 2018. I. negyedévi 102,0%-os fogyasztóiár-indexszel számolva. Forrás: a havi munkaügyi jelentés és a háztartási költségvetési és életkörülmény adatfelvétel (HKÉF) adatait felhasználó mikroszimulációs modell.

2018-ban tovább emelkedett a kétgyermekesek családi adókedvezménye, ők az előző évi gyermekenkénti 100 ezer forint helyett már 116 670 forinttal csökkenthetik havonta személyijövedelemadó-alapjukat. Az egygyermekesek a korábbi évekhez hasonlóan 66 670 forint, a három és annál több gyermeket nevelők gyermekenként 220 ezer forint havi adóalap-csökken-

tésben részesülhetnek. A kedvezményt a szülők megoszthatják, illetve a járulékok terhére is igénybe vehetik. A háztartások demográfiai és jövedelmi adatain alapuló mikroszimulációs modell szerint a családi adókedvezmény 2018. I. negyedévében munkavállalónként átlagosan már havi 8,5 ezer forintot jelentett.

2.3. Munkajövedelem

A keresetek nemzetközi összehasonlításának céljára szolgáló, a kereseten felül az ún. egyéb munkajövedelem-elemeket – így többek között a cafetéria-juttatás részeként fizetettek – is tartalmazó munkajövedelem összege átlagosan 331,8 ezer forintot tett ki. A kereseten felüli juttatások a munkajövedelem 4,7%-át, havi átlagban 15, 6 ezer forintot (éves szinten közel 190 ezer forintot) jelentettek. Az egyéb munkajövedelem növekedése a versenyszférában 2 százalékponttal kisebb, a költségvetési szektorban azonban háromszor nagyobb a bruttó keresetek emelkedésénél.

7. tábla

Az egy főre jutó munkajövedelem alakulása

Megnevezés	2018. I. negyedév			2017. I. negyedév
	átlagos havi munkajövedelem	ebből: átlagos havi egyéb munkajövedelem	az egyéb munkajövedelem aránya a munkajövedelemből	
Nemzetgazdaság összesen	331 840	15 572	4,7	4,5
Ebből:				
versenyszféra	342 138	15 055	4,4	4,5
költségvetés	315 242	17 666	5,6	4,9

Forrás: havi munkaügyi jelentés.

Az egyéb munkajövedelem egy főre jutó nagyságában, illetve annak munkajövedelemen belüli arányában a szervezetek/ágazatok közötti különbségek igen jelentősek. Az I. negyedévben mindkét mutató alapján a közigazgatás, védelem, kötelező társadalombiztosítás nemzetgazdasági ág végzett az első helyen, maga mögé utasítva a hagyományosan listavezetőnek számító villamosenergia-, gáz-, gőzellátás, légkondicionálást.

2.4. Munkaerőköltség-index

A munkaerőköltség mintegy háromnegyed részét jelentő munkajövedelem jelentős emelkedését részben kompenzálta a munkaadókat terhelő szociális hozzájárulási adó általános kulcsának 19,5%-ra történő mérséklődése, amiből a foglalkoztathatóság szempontjából speciális helyzetűnek minősülő alkalmazások a munkáltatók további engedményt is kapnak. Így összességében 2018. I. negyedévben a munkaerő alkalmazásának egy órára jutó költsége 13,1 %-kal nőtt⁹ az előző év azonos időszakához képest.

8. tábla

Az egy órára jutó munkaerőköltség elemek alakulása, 2018. I. negyedév

(2017. I. negyedév=100%)

Összevont gazdasági ágak	Munkajövedelem	Szociális költség	Munkaerőköltség összesen
Ipar	114,2	101,0	111,8
Építőipar	114,8	101,4	112,4
Kereskedelem, gépjárműjavítás-tól az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenységig	114,0	100,5	111,6
Ipar, építőipar és szolgáltatások (közszolgáltatások nélkül)	114,1	100,7	111,7
Közszolgáltatások	118,8	104,8	116,2
Nemzetgazdaság összesen, mezőgazdaság nélkül	115,6	102,0	113,1

Forrás: intézményi munkaügyi-statisztikai adatgyűjtési rendszer.

⁹ Az adat a B–S nemzetgazdasági ágakra vonatkozik.

További adatok, információk (linkek):

[Táblák \(stadat\)](#)

[Módszertan \(foglalkoztatás, munkanélküliség\)](#)

[Módszertan \(nyilvántartott állás keresők módszertana\)](#)

[Módszertan \(intézményi munkaügyi adatgyűjtési rendszer módszertana\)](#)

[Adminisztratív munkanélküliségi adatok módszertana](#)

[Az ábrákban használt rövidítések](#)

Elérhetőségek:

kommunikacio@ksh.hu

[Lépjön velünk kapcsolatba!](#)

Telefon: (+36-1) 345-6789

www.ksh.hu